

Fra: "Peter Mohr Christensen" <pmc@museumsilkeborg.dk>
Til: "raastoffer@ru.rm.dk" <raastoffer@ru.rm.dk>
Sendt dato: 04-10-2023 08:41
Vedrørende: SV: Høring over udkast til tilladelse til råstofindvinding på matr.nr. 21 Brårup By, Grønbæk, sagsnr. 1-50-71-27-21
Vedhæftninger: Udtalelse vedr. råstofgravning på matr. 21 Brårup By, Grønbæk. dec 2011.pdf, Museum Silkeborgs bemærkninger til høring om råstofgravning på matr.nr. 21 Brårup By, Grønbæk. dec. 2022.pdf

Vedr. høring over udkast til tilladelse til råstofindvinding på matr.nr. 21 Brårup By, Grønbæk, sagsnr. 1-50-71-27-21 har Museum Silkeborg ikke yderligere kommentarerende dem, der er indsendt i forbindelse med tidligere høring. Til orientering er disse udtalelser vedhæftet.

Med venlig hilsen

Peter Mohr Christensen
Museumsinspektør | Mob +45 21296895
pmc@museumsilkeborg.dk

MUSEUM SILKEBORG | HOVEDGÅRDEN | Hovedgårdsvej 7 | DK8600 Silkeborg |
Tel. +45 86821499 | www.museumsilkeborg.dk

Klima, Ressourcer og Grøn Omstilling
Region Midtjylland
Skottenborg 26
8800 Viborg

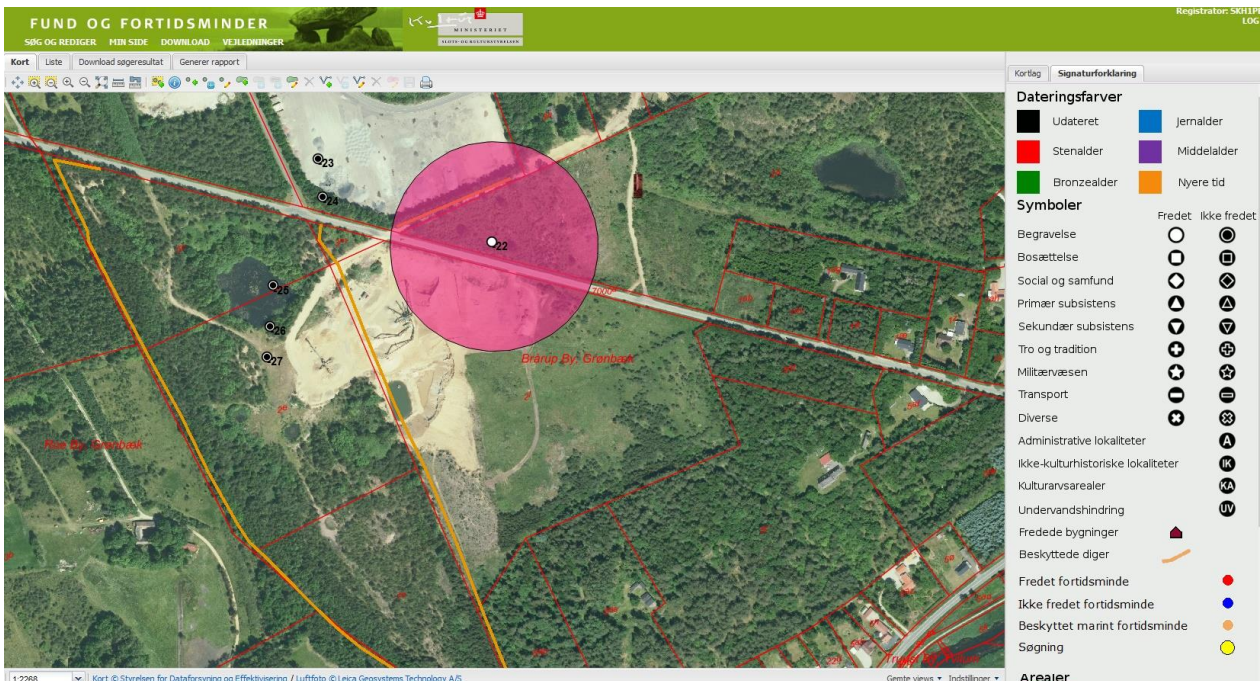
12. december 2022

Vedr. høring ift. ansøgt råstofindvinding på matr.nr. 2l Bårup By, Grønbæk med intern adgangsvej over matr.nr. 2e og 3m Bårup By, Grønbæk.

I forbindelse med ovennævnte ansøgning kan oplyses, at der ikke på forhånd er registreret fund eller fortidsminder på matr. 2l Brårup By, Grønbæk.

Umiddelbart nord for matr. 2l findes dog en fredet gravhøj ”Storhøj”, der afkaster en 100-meter beskyttelseszone omkring højen (sb.nr. 22, fredningsnr. 221146). der er i tidligere dispensationer lagt vægt på at den fredede gravhøj allerede er forstyrret. På trods af forstyrrelsen er det museets erfaring, at der stadig kan være bevaret velbevarede grave i selve gravhøjen eller i kanten af denne. Såfremt der gives dispensation til grave- eller anlægsarbejde indenfor beskyttelseszonen, anmoder Silkeborg Museum om, at der stilles krav om, at der forinden skal foretages en arkæologisk forundersøgelse eller at afrømningen af muldjorden følges af museet, således at evt. arkæologiske forekomster på stedet kan sikres og dokumenteres.

Desuden er der registreret en del gravhøje i Kongensbro- og Brårupområdet, hvilket indikerer, at der har været en del aktivitet i området i oldtiden. Det kan derfor ikke udelukkes, at der ved grusgravningen kan fremkomme anlæg, der er omfattet af museumslovens § 27.

Registrerede fortidsminder i nærområdet.

I den anledning ønsker museet at gøre opmærksom på, at museet ikke er blevet kontaktet af råstofindvinder i forbindelse med den allerede foretagne grusgravning inden for beskyttelseszonen selv der i de tidligere dispensationer har været krav om dette. Desuden ser det på luftfotoet fra 2020

ud til at råstofindvindingen er foregået inden for den 50 meter grænsen der blev angivet som vilkår i både 2012 og 2017 dispensationen.

I Bilag D Udkast til screeningsafgørelse står følgende:

”Det ansøgte vurderes ikke at medføre væsentlige påregnelige påvirkninger af kulturarv.”

og

”Region Midtjylland har ikke kendskab til historiske, kulturelle eller arkæologiske landskabstræk, som kan blive væsentligt påvirket af projektet.”

Det tyder på at regionen kun har taget hensyn til de synlige fortidsminder og ikke læst museets tidligere udtalelser, hvor der gøres opmærksom på, at der i tilknytning til kendte/synlige fortidsminder ofte findes ikke synlige fortidsminder. De ikke synlige fortidsminder nyder i henhold til museumsloven samme beskyttelse som de synlige, men kan efter en udgravning frigives til grusgravning/anlægsarbejde.

De synlige udgøres primært af de fredede gravhøje. Det er dog dem, der stadig er gemt under mulden, der er langt i overtal. Sidstnævnte omfatter grave, bopladser, offerfund, produktionsanlæg m.m., og er levn efter det liv menneskene har levet i oldtiden, middelalderen samt for den sags skyld også nyere tid. En del af disse fortidsminder kender vi gennem museernes indsamlinger og registreringer gennem de sidste 2-300 år. Disse fund er registreret i Kulturarvsstyrelsens database Fund & Fortidsminder. Hertil kommer de mange fortidsminder vi endnu ikke har kendskab til, men disse dukker løbende op i forbindelse med bygge- og anlægsaktivitet.

På baggrund af de registrerede fortidsminder i nærområdet anses det som sandsynligt, at der på det berørte areal kan være skjulte fortidsminder, der i henhold til museumslovens § 27 enten skal bevares eller undersøges inden anlægsarbejdet går i gang. Museet vil derfor anbefale, at disse arealer forundersøges i god tid inden anlægsstart. En sådan forundersøgelse er frivillig, men vil kunne sikre, at loven ikke overtrædes, og at et påbegyndt anlægsarbejde ikke må standses, med forsinkelse og fordyrelse til følge.

SILKEBORG KULTURHISTORISKE MUSEUM

Silkeborg Kommune
Teknik og Miljø
Søvej 1-3
8600 Silkeborg
Att. Leif Pedersen

23. december 2011

Vedr. ansøgning om tilladelse til råstofgravning på matr. nr. 21 Brårup By, Grønbæk.

I forbindelse med ovennævnte ansøgning kan oplyses, at der ikke på forhånd er registreret fund eller fortidsminder på matr. 21 Brårup By, Grønbæk.

Umiddelbart nord for matr. 21 findes dog en fredet gravhøj ”Storhøj”, der afkaster en 100-meter beskyttelseszone omkring højen (sb.nr. 22, fredningsnr. 221146). Såfremt der gives dispensation til grave- eller anlægsarbejde indenfor beskyttelseszonen, anmoder Silkeborg Museum om, at der stilles krav om, at der forinden skal foretages en arkæologisk forundersøgelse eller at afrømningen af muldjorden følges af museet, således at evt. arkæologiske forekomster på stedet kan sikres og dokumenteres.

Desuden er der registreret en del gravhøje i Kongensbro- og Brårupområdet, hvilket indikerer, at der har været en del aktivitet i området i oldtiden. Det kan derfor ikke udelukkes, at der ved grusgravningen kan fremkomme anlæg, der er omfattet af museumslovens § 27. For at afklare om der findes sådanne anlægsspor på området, vil det være nødvendigt at foretage en arkæologisk prøvegravning på arealet i god tid inden råstofgravningen påbegyndes. En prøvegravning er frivillig, men vil kunne sikre at loven ikke overtrædes, og at råstofindvindingen ikke må standses, med forsinkelse til følge. Såfremt ansøgeren er interesseret i en sådan forundersøgelse, kan Silkeborg Museum som sædvanlig tilbyde at foretage den mod refusion af udgifterne.

Endelig skal opmærksomheden henledes på, at der langs matriklens vestside er registreret et sten- eller jorddige, der er delvist bortgravet af den igangværende grusgravning.

Skulle der evt. være spørgsmål, står Silkeborg Museum naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Knud Bjerring Jensen
Museumsinspektør

12.10.2023

Til Region Midtjylland
Att: Arenal Nordentoft / Raastoffer@ru.rm.dk

Høringsvar i forbindelse med Regionens udkast til tilladelse til råstofindvinding på del af matr.nr. 2l Brårup By, Grønbæk

Sagsnr. 1-50-71-27-21.

Vi vil indledningsvis henvise til vores klage til Miljø og Fødevareklagenævnet (klagenummer. 1048210). Klagen blev afvist, da den var indsendt en dag for sent. Det var selvfølgelig uheldigt. Problemstillingerne fremført i klagen fastholdes, og vi vil opfordre regionen til, at genoverveje klagepunkterne.

Derudover, har vi følgende bemærkninger.

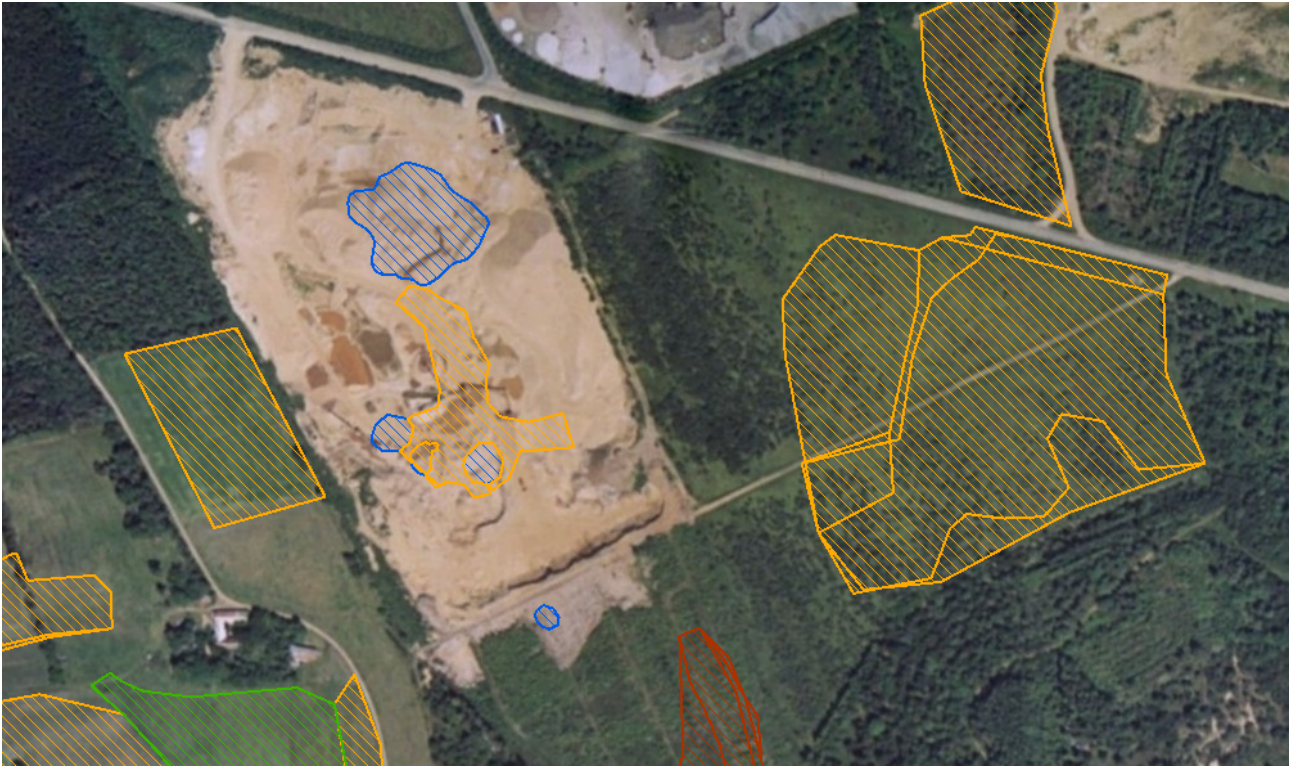
Beskyttet natur

Området øst for den eksisterende råstofgrav har været kortlagt som § 3 overdrev, men er det ikke længere:

Området er besøgt den 19. august 2021 med en fin [artsliste](#), der understreger at området er/kan være biologisk overdrev.

Af luftfotos fremgår det, at arealet har ligget udyrket hen og heller ikke på anden måde har været påvirket (ud over fældning af træer), i hvert fald i perioden 1995 og frem til 2020, hvor det ses at der i den nordvestlige del er indvundet råstoffer. Dette taler for, at der fortsat er tale om et overdrev.

Luftfoto 1995

Luftfoto 2020

Ifølge [vejledning](#) om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper fremgår det, at selv hvor der er anmeldt og anerkendt råstofindvindingsrettigheder kræver det dispensation fra § 3 at indvinde:

3.6.21 Terrænændringer og råstofindvinde

Enhver form for terrænændringer, herunder råstofindvinde kræver dispensation, selvom der udelukkende er tale om indvinde til eget brug. Dette gælder også for indvinde på arealer, hvor der er anmeldt og anerkendt råstofindvindingsrettigheder i henhold til § 5, stk. 1-3, i lov om udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster i jorden og på søterritoriet. Se i øvrigt afsnit 5.3 om råstofloven.

Og af vejledningen fremgår desuden:

5.3 Råstofloven

Bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 3 kan ikke fortrænges af, at noget tillades eller er udtrykkeligt tilladt efter anden lovgivning. Råstofindvinde i et § 3-område kræver således dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Dette gælder, uanset om der er tale om erhvervs-mæssig råstofindvinde, der kræver tilladelse efter råstofloven, eller prøvetagning eller ikke-erhvervs-mæssig indvinde (hvad enten disse efter råstofloven kræver anmeldelse til regions-rådet eller ej). Der henvises til råstoflovens § 7. Dette gælder også, selv om området er omfat-tet af anmeldte rettigheder vedrørende råstofindvinde, jf. overgangsordningerne i råstof-lovens §§ 52-52a eller der er foretaget ekspropriation med henblik på råstofindvinde jf. råstof-lovens § 27.

På baggrund af ovenstående fra vejledningen mener vi ikke, at kommunen kan "afskrive" § 3-beskyttelsen. Regionen bør inddrage Kommunen, for en fornyet vurdering, så status kan afklares.

Bilag IV-arter

Af Regionens notat om kortlægning af bilag IV-arter fra 13. april 2023 fremgår, at strandtudsens ynglevandhuller er under tilgroning. De vil derfor inden længe være uegnet for strandtudser. Samtidig fremgår det af notatet, at der er stor vandsalamander i området.

Begge arters voksne individer søger føde i form af insekter i vegetationen. Stor vandsalamander kan dog bruge høj vegetation, mens strandtudsens kræver lav vegetation. Det bør vurderes om overdrevet vest for den "gamle" råstofgrav" og det ikke-kortlagte overdrev øst for graveområdet er egnede fouragerings/rasteområder for begge arter.

Ved at tillade gravning i det ikke-kortlagte overdrev forsvinder en del af rasteområderne, eller i hvert fald af det potentielle rasteområde. På den baggrund kan det ikke udelukkes, at gravningen vil påvirke disse to arters yngle- og rasteområder negativt. Skulle der meddeles dispensation fra NBLs § 3, skal det være med vilkår om etablering af erstatningsnatur i forholdet 1:2.

Det bør vurderes, om der kan stilles vilkår i råstofforretningen så de eksisterende ynglevandhuller for strandtudse oprensnes jævnlige, eller der skal laves nye paddeskrab/lavvandede vandhuller til dem. Det bør afklares hvorvidt den nye indvindingstilladelse vil betyde påvirkning af de eksisterende strandtudsevandhuller således at de f.eks. udtørres for tidligt på sæsonen – såfremt, så bør der stilles vilkår om afværgeforanstaltninger.

Med venlig hilsen

Peder Størup

40534445

Danmarks Naturfredningsforening Silkeborg

silkeborg@dn.dk

Fra: natur@storup.dk
Til: Raastoffer@ru.rm.dk; silkeborg@dn.dk
Sendt dato: 13-10-2023 08:25
Vedrørende: Re: Sagsnr. 1-50-71-27-21.

Kære Arende Nordento

Vi vil også gerne supplere med, at det vil bidrage positivt til at afhjælpe de negative følger af råstoffilladelsen, såfremt der stilles krav om, at der udarbejdes en naturplan inden efterbehandlingen sættes i gang, og der afsættes midler til det og fx hegn så der er mulighed for, at området efterfølgende kan forvaltes så optimalt som muligt naturmæssigt.

Hilsen

Peder Størup
Danmarks Naturfredningsforening Silkeborg

natur@storup.dk skrev den 2023-10-12 16:36:

>
>
> Hermed Høringssvar. Se vedhæftede
>
> Med venlig hilsen
>
> Peder Størup
>
> Danmarks Naturfredningsforening Silkeborg
>
> silkeborg@dn.dk

25. oktober 2023

Silkeborg Kommunes svar på Høring over udkast til tilladelse til indvinding af råstoffer på matr.nr. 2l Brårup By, Grønbæk i Silkeborg Kommune

Det er Silkeborg Kommunes vurdering at der fortsat ikke forligger tilstrækkeligt grundlag for at konkludere, at der ikke sker påvirkning af strandtudse som følge af råstofindvinding på matr. nr. 2l Brårup By, Grønbæk.

Silkeborg Kommune henviser til tidligere fremsendt udtalelse af 17. januar 2023.

**”Udtalelse til Region Midt på baggrund af:
Anmodning om udtalelse og indhentning af evt. tilladelser samt høring af
Silkeborg Kommune som lodsejer
Ansøgt råstofindvinding på matr.nr. 2l Bårup By, Grønbæk med intern
adgangsvej over matr.nr. 2e og 3m Bårup By, Grønbæk”**

Desuden henviser vi til Silkeborg kommunes UDKAST til tilladelse, sendt til Region Midtjylland 23. juni 2023.

”Fornyelse af tilladelse til indvinding af grundvand til vask af råstoffer, og grundvandssænkning som følge af råstofindvinding under grundvandsspejlet til BG Stone A/S på matr.nr. 2l Brårup By, Grønbæk.”

Afsnit: Bilag IV-arter

Heraf fremgår følgende:

”.....Strandtudse: Arten har tidligere levet og ynglet i de små vandhuller i området. I de senere år har der tilsyneladende ikke været ynglesucces, og det må forventes, at området pt. kun huser en mindre bestand. Der blev i Regionens undersøgelse fundet et voksent individ i området, ligesom der er hørt svag kvækken. De små vandhuller er dog oprenset i år, og det forventes, at bestanden af strandtudse dermed øges igen. I de lange perioder hvor strandtudserne ikke er i vandhullerne, raster og fouragerer de på de omkringliggende arealer, hvor der er ingen eller kun lav vegetation. Om vinteren graver de sig ned i en

dybde på 60-120 cm (frostfri), på ikke-vandlidende arealer. Det betyder at hele grusgraven inkl. den aktive del, må anses for at være rasteområde for strandtudse. "

Det er Silkeborg Kommunes vurdering, at hele graveområdet ses som rasteområde. I sommerperioden, i de måneder hvor strandtudsen ikke befinder sig i vandhullet, kan hele graveområdet anvendes som rasteområde. I denne periode graver strandtudsen sig ikke ned og det har derfor ikke betydning, at grundvandsspejlet kun er ca. 50 cm under overfladen.

I vinterperioden er det Silkeborg Kommunes vurdering at især skråningerne fra bunden af råstofgraven og til omgivelserne samt sandbunker i området, er egnede som vinterrastested for strandtudse. Især vurderes de områder hvor der er over 1 m til grundvandsspejlet, at være vigtige for strandtudsen i vinterperioden

Det er således fortsat Silkeborg Kommunes vurdering, at området er vigtigt som rastested for strandtudse og at der er brug for yderligere vurderinger af mulige påvirkninger for arten i forbindelse med nærværende råstoftilladelse.

Efterbehandling

I forhold til efterbehandling af områderne undrer Silkeborg Kommune sig over at der ikke nærmere er defineret hvad efterbehandling til Natur er.

Region Midtjylland beskriver i udkast til gravetilladelsen:

".....råstofindvindingen med den planlagte efterbehandling vil kunne forbedre levevilkårene for arten i området og fremme den økologiske funktionalitet."

Dette anvendes som del af argumentationen for, at den økologiske funktionalitet for Strandtudsen som Bilag IV art ikke påvirkes.

Det er således Silkeborg kommunes vurdering, at dette kræver at efterbehandling ikke omfatter, at der er mulighed for at udbrede muld på arealerne samt at der ikke må plantes på arealerne.

Venlig hilsen

Kirsten Primdahl (23316)

Biolog

Fra: "Kirsten Primdahl (23316)" <Kirsten.Primdahl@silkeborg.dk>
Til: "Arense Nordentoft" <arense.nordentoft@ru.rm.dk>
Sendt dato: 26-10-2023 13:29
Vedrørende: Bøgedal hørings svar Silkeborg Kommune udkast til gravetilladelse

Hej Arense,

Opfølgning på telefonsamtale dags dato.

Region Midtjylland efterspørger præcisering af hvilke yderligere vurderinger Silkeborg Kommune ønsker i ft strandtudsens beskyttelsesstatus.

Silkeborg Kommune vil gerne præcisere at det ikke er et ønske Silkeborg Kommune har, men at det er vores vurdering at en eventuel klagenævnshandling vil finde mangler i vurderingen af påvirkning på strandtudse.

Silkeborg Kommune vurderer, at der mangler beskrivelse af hvorvidt graveaktivitet i den periode hvor strandtudsene graver sig ned, har betydning for den økologiske funktionalitet for strandtudse.

Strandtudsene formodes at grave sig ned i graveområdets skrænter og sand bunker, samt øvrige steder hvor grundvandet ligger mere end 1 meter under terræn. Hvis der graves, er der derfor potentiel risiko for bortgravning af individer af strandtudse. Silkeborg Kommune mener at der er brug for en vurdering af denne risikos betydning for den økologiske funktionalitet.

Silkeborg kommune gør opmærksom på at vi ikke besidder tilstrækkelig viden til at lave disse vurderinger da det formentlig kun er landets paddeeksperter, der kan give en kvalificeret vurdering.

Desuden oplyser Region Midtjylland at der i forhold til efterbehandling vil blive stillet vilkår om: Ingen påfyldning af muld, skrænter efterlades rått og ingen tilplantning. Der efterlades bunker af sand og etableres små vandhuller. Dette ser Silkeborg Kommune som gode og tilstrækkelige krav til efterbehandling i ft forekomsten af strandtudse i området.

Venlig hilsen

Kirsten Primdahl
Biolog

Natur og Miljø

Silkeborg Kommune

Søvej 1, 8600 Silkeborg

Telefon: 89701492

kirsten.primdahl@silkeborg.dk

www.silkeborg.dk

Følg os på www.facebook.com/silkeborgkom

[Find parkering, mødelokaler og afdelinger på Rådhuset](#)

Silkeborg Kommune behandler dine data iht. **GDPR**, læs mere [her](#)